

BFUF 2018

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

1 / ORDFÖRANDE OM ÅRET

I och med 2018 har BFUF beslutat om satsningar på över 38 miljoner kronor, varav 11 miljoner kronor tillsammans med Handelsrådet, till 24 vetenskapliga forskningsprojekt. BFUF har även bidragit med cirka 7 miljoner kronor till 15 kortare utvecklingsprojekt. Denna utveckling innebär att vi har arbetat upp en bra översikt över behov av kunskap och nätverk med de forskare och lärosäten som kan och vill utveckla denna kunskap.

2018 utlyste BFUF medel till forskningsprojekt med fokus på 1) Säkerhet i besöksnäringen och 2) Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Forskningsprogrammet Framtidens fysiska mötesplatser (FFM) som BFUF driver i samarbete med Handelsrådet har rullat på i full verksamhet under året. Detta blev extra tydligt när programmets projekt samlades i september tillsammans, programrådet samt representanter för BFUF och Handelsrådet samt Tillväxtverket.

En prioriterad del i BFUFs strategi är att verka för nyttiggörande av forskningsresultat. Detta gör vi bland annat genom våra BFUF rapporter där vi har tagit fram tre nya under 2018. Även en metodhandbok för innovation med besöksnäringen som målgrupp har tagits fram av forskare vid Karlstads universitet under året. Vi ser att våra rapporter laddas ner flitigt från nätet och används inte minst som kurslitteratur på yrkeshögskolors och akademiska utbildningars program. Även vetenskapliga artiklar laddas ner i riktigt fin omfattning från bfuf.se.

Kompetensförsörjningen är fortfarande en fundamental utmaning som kräver stora resurser av företagen i svensk besöksnäring. Under 2018 har vi satsat utvecklingsmedel på ett Steg 1 i *Branschkode*n – syftet är utveckling av ett hjälpmedel som ska kunna användas av framför allt mindre och mellanstora besöksnäringföretag för att just utveckla och behålla personal.

Sverige är ett av de länder i världen som satsar störst andel av BNP på forskning och utveckling. BFUF är genom sina utlysningar och utvecklingsmedel en av de viktigare finansiärerna av forskning om och för besöksnäringen. Vi har under lång tid lyft, liksom den statliga utredningen som på uppdrag av näringsdepartementet genomfördes under 2017 och som i sitt betänkande *Ett land att besöka*, att besöksnäringen i väsentligt högre grad än i dag behöver främjas genom forsknings- och innovationspolitik. Därför var det extra glädjande att det statliga Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad, FORMAS, 2018 utlyste medel till forskning inom hållbar turism och besöksnäring och beviljade fyra forskningsprojekt totalt 70 miljoner kronor. Vi kommer från vår sida att fortsätta främja vetenskaplig forskning och projekt som främjar utvecklingen av besöksnäringen. Vi välkomnar också varmt att en ökad andel offentliga investeringar i FoU satsas inom detta viktiga område!

Malin Ackholt, ordförande BFUF

2/VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Fondens vision, syfte och mål

Besöksnäringens forsknings- och utvecklingsfond, BFUF, bildades den 10 december 2009.

Utgångspunkten för BFUFs vision är att strategiska utvecklingsprojekt och forskning handlar om att lyfta blicken för att tydliggöra både vilka utmaningar och möjligheter besöksnäringen står inför. Forskning behövs för att samla kunskap och systematisera sådant som görs av praktiker – att synliggöra så kallad "tyst kunskap" – samt kritiskt granska och ifrågasätta rådande praktik utifrån olika aspekter. Utvecklingsinsatser behövs så att relevant kunskap tas tillvara, sprids och tillämpas i praktiken inom besöksnäringen och i samhället i stort.

BFUFs vision är att: *"Besöksnäringen i Sverige utvecklas med stöd av vetenskaplig forskning och strategiskt utvecklingsarbete. Kunskapsöverföringen och interaktionen mellan akademi och praktik fungerar och stärker företag och medarbetare inom besöksnäringen samt främjar besöksnäringens position i samhället. Besöksnäringens relaterad forskning och utveckling har god finansiering från näringen, statliga och privata forskningsfinansierare."*

Fonden är en ideell förening med syfte att främja vetenskaplig forskning, innovationer och utvecklingsprojekt som är till gagn för företag och anställda inom den svenska besöksnäringen och som bidrar till en positiv utveckling av näringen. BFUF ska ha en viktig roll i besöksnäringens utveckling genom resurser för och kunskaper om besöksnäringens behov och vilka aktörer som kan svara mot dessa behov.

Organisation

Styrelsemedlemmar

- Malin Ackholt, HRF, ordförande
- Thomas Sjöstrand, Visita, vice ordförande
- Pim van Dorpel, HRF
- Susanne Andersson, Visita
- Hans Kristiansson, HRF
- Göran Andersson, Visita
- Marina Nilsson, HRF (fr.o.m föreningsstämman 16 maj 2018)
- Peter Thomelius, Visita (fr.o.m föreningsstämman 16 maj 2018)
- Jonas Siljhammar, Visita (t.o.m. föreningsstämman 16 maj 2018)
- Rebecka Wallin, HRF (t.o.m. föreningsstämman 16 maj 2018)

Operativ organisation

Stina Agotson är anställd som VD i BFUF och Eva Fohlstedt har under 2018 varit kontrakterad som kommunikationsansvarig på BFUF.

Vetenskapligt råd

Under 2018 gjordes en utlysning av forskningsmedel till vetenskapliga projekt med tema antingen *Säkerhet i svensk besöksnäring* eller tema *Tillgänglighet för personer*

med funktionsnedsättning. BFUFs vetenskapliga råd och utförde bedömning av ansökningar under juni – augusti 2018.

Gruppen bestod av:

- Maria Ek Styvén, biträdande professor i industriell marknadsföring, Luleå tekniska universitet
- Misse Wester, professor i riskhantering och samhällssäkerhet, Lunds universitet
- Per Frankelius, docent vid institutionen för ekonomisk och industriell utveckling, Linköpings universitet

Parternas tillskott till fonden

Parterna, Visita och HRF, tillsköt 4 000 000 kronor vardera i medel till fonden under 2018.

Verksamhet 2018

Styrelsemöten

Fem styrelsemöten har hållits under året:

- 12 mars
- 20 april (telefonmöte)
- 16 maj (även konstituerande styrelsemöte)
- 10 september och
- 12 december

Årsstämma hölls den 16 maj.

Utlysning 2018

BFUFs utlysning av medel 2018 till vetenskapliga projekt fokuserade området social hållbarhet i besöksnäringen med två olika teman:

Tema 1 - Säkerhet för företag, anställda och besökare

Tema 2 - Tillgänglighet för individer med funktionsnedsättning.

Utlysningen sökte projekt som utvecklar kunskap som stärker företagens konkurrenskraft och bidrar till produkter, tjänster, processer och destinationer som är bättre för merparten besökare. Kunskapen som genereras ska vara relevant för en bred målgrupp.

Beslut om vetenskapliga projekt 2018

Två vetenskapliga projekt beviljades medel 2018:

Rädslans geografi – turistdestinationen i skuggan av föreställningar om terrordåd (2018-220) Lunds universitet, institutionen för strategisk kommunikation, 1 800 000 kronor.

Tillgänglig och inkluderande naturturism: goda exempel på universellt utformade produkter (2018-221) Mittuniversitetet/ETOUR. 1 400 000 kronor.

Bägge projekten beviljades medel för två år. Medlen omfattande 3,2 miljoner kronor är balanserade som upplupna kostnader i årets balansräkning.

Forskarmöte med BFUFs vetenskapliga projekt

Två forskarmöten har arrangerats under 2018:

BFUFs årliga forskarseminarium hölls den 19 april på Urban Deli i Stockholm och samlade 18 forskare representerande 11 forskningsprojekt från tre utlysningar. Ytterligare 13 personer representerande BFUF, Visita, HRF, Handelsrådet och Visit Sweden deltog. Syftet med det årliga forskarmötet är att presentera och stämma av status i pågående forskningsprojekt och skapa ett möte mellan forskare och mellan forskare och parterna i BFUF. Målet är bland annat att skapa riktigt bra förutsättningar för framtida spridning och tillämpning av projektens resultat. Vid mötet presenterade samtliga närvarande forskare sina respektive projekt.

Forskarmöte för programmet Framtidens fysiska mötesplats (FFM) arrangerades gemensamt av BFUF och Handelsrådet den 12 september. Mötet samlade totalt 22 deltagare från finansierade forskningsprojekt, programrådet, BFUF, Handelsrådet och Tillväxtverket.

Uppföljning av pågående och avslutade projekt

Under 2018 har projekt som beslutades 2015 avrapporterats och avslutats genom slututbetalningar av beviljade medel. Redovisningar i form av rapporter, working papers och vetenskapliga artiklar finns nedladdningsbara via BFUFs publikationsdatabas <http://bfuf.se/publikationer/>. Tidigare beslutade forskningsprojekt:

Beslutsår

2012	Hospitality Industry Clusters in Sweden, Internationella handelshögskolan i Jönköping	1 700 000 kr
2012	Besöksnäringens snabbväxare HUI research AB	1 500 000 kr
2012	När blir maten värd en resa? En studie av kulinarisk turism i Sverige Högskolan i Borås	1 600 000 kr
2012	Revenue optimization based on tourism elasticities Institutionen för Service Management Lunds universitet	1 200 000 kr
2012	Måltidsföretagare - från kalaskokerskor till gourmetkrögare dagens villkor i historisk belysning Restaurang- och hotellhögskolan, Örebro universitet	1 000 000 kr
2013	Hotell som innovativa arbetsplatser Handelshögskolan i Göteborg	1 600 000 kr
2013	Morgondagens turist – hur ska besöksnäringen möta e-generationen? Luleå tekniska universitet	1 200 000 kr

2013	Rörlighet och karriärvägar i den svenska besöksnäringen Högskolan Dalarna	1 400 000 kr
2014	Platsinnovationer i Swedish Lapland Luleå tekniska universitet	1 400 000 kr
2014	Inside the black box: Innovation in the hospitality sector Internationella handelshögskolan i Jönköping	1 400 000 kr
2014	Äta ute/eating out – En studie av besökares aktiviteter relaterat till mat- och måltider Umeå universitet	1 400 000 kr
2015	Besöksnäringens vara eller icke-vara: informations- spridningens betydelse för attraktioners framgång Institutionen för Service Management och tjänstvetenskap Lunds universitet	1 400 000 kr
2015	Enhancing the attractiveness of Swedish Sport Events: A Study of Participation Events and Highly Involved International Sport Tourists Göteborgs universitet, Centrum för turism	1 300 000 kr
2015	Attraktiva varumärken i besöksnäringen – från image till position Luleå tekniska universitet	1 400 000 kr
2016	Context Aware Augmented Reality Experiences In and Beyond the museum KTH, Kungliga Tekniska Högskolan	1 700 000 kr
2016	Digitalisering och visualisering av svensk äventyrsturism – ett kommunikativt perspektiv Lunds universitet	1 500 000 kr
2016	Våga ta steget mot interaktiva platsförankrade upplevelser Karlstads universitet	530 000 kr
2016	Öppen turism: Utveckling av ett ekosystem för öppen innovation kring digitala applikationer och visualiseringar i Skåne Handelshögskolan i Stockholm	1 200 000 kr
2017	Attraktiva arbetsgivare: Employer branding i handels- och besöksnäringen Luleå tekniska universitet	1 780 000 kr
2017	Den lilla stadens attraktivitet: Vilken roll och betydelse har handeln och besöksnäringen HUI Research institute	3 648 000 kr

2017	Framtidens kundupplevelse: Digitalisering av tjänster i fysiska mötesplatser som ett sätt att skapa mervärde för både företag och kund Karlstads universitet	3 961 000 kr
2017	Attraktiv stadskärna genom platsinnovativa synergier Luleå tekniska universitet	1 600 000 kr
2018	Rädslans geografi – turistdestinationen i skuggan av föreställningar om terrordåd Lunds universitet	1 800 000 kr
2018	Tillgänglig och inkluderande naturturism: goda exempel på universellt utformade produkter Mittuniversitetet/ETOUR	1 400 000 kr

Forskningsprogram i samarbete med Handelsrådet

BFUF och Handelsrådet har tillsammans under 2016 och 2018 tagit fram och bedrivit programmet *Framtidens fysiska mötesplats* för att skapa förutsättningar för projekt som fokuserar på gemensamma utmaningar och möjligheter rörande framtidens konsumtionsmönster och fysiska mötesplatser. De fyra projekt som beviljades 2017 med totalt 11 miljoner kronor bidrar med kombinerad nytta till båda sektorerna. Projekten behandlar viktiga frågor som hur arbetsgivare kan bli mer attraktiva ur ett medarbetarperspektiv, handelns och besöksnäringens roll för en plats attraktivitet samt framtida kundupplevelser. Målet är att få fram konkret och framåtblickande kunskap och ska bidra till att höja sektorernas kompetens och attraktivitet på arbetsmarknaden. Projekten kommer att pågå mellan 2017 och 2019. Handelsrådet och BFUF kommer att stödja projekten i att kommunicera och nå ut med de resultat som kommer fram. Ett programråd har utsetts att följa programmet. Programrådet bestod under 2018 av:

- Charlotte Skott, näringslivsdirektör i Uppsala kommun
- Anders Johansson, vd Hospitality Visions AB
- Ola Thufvesson, universitetslektor Institutionen för Service management och tjänstvetenskap Lunds universitet
- Özge Öner, forskare Institutet för näringslivsforskning samt Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Utvecklingsprojekt Branschoden Steg 1

BFUF beslutade i april 2018 att finansiera projektet Branschoden Steg 1 med 650 000 kronor. Branschoden Steg 1 syftar till att ta fram ett hjälpmedel som ska kunna användas av framför allt mindre och mellanstora besöksnäringföretag för att utveckla och behålla personal. Tanken är att på ett enkelt sätt samla verktyg som checklistor för utvecklingssamtal och feedback, mallar för rutiner och värderingsarbete och mycket mer. Branschoden steg 1 drevs under 2018 inom ramen för Visita och HRFs gemensamma Framtidsråd och slutrapporterades till BFUF i december 2018. Hanna Mannberg engagerades som projektledare av Branschoden Steg 1 som även har haft referensgrupper av deltagare från branschen – krögare, HR-chefer, kockar och unga chefer – med i processen.

Konceptet bygger på en idé, Krogkoden, som utvecklats av Fredrik Eriksson på Långbro Vårdshus/Nationalmuseum.

Utvecklingsprojekt svensk högre utbildning i Hospitality Management

Det finns ytterst få utbildningar inom hospitality management i Sverige. Svenska studenter som söker en bredare managementutbildning på masters och doktorandnivå vänder sig ofta till de internationella lärosätena som Cornell University, Hong Kong Polytechnic, Hotelschool den Haag och de ledande hotellskolorna i Schweiz. Under våren 2018 samlade BFUF en referensgrupp som träffades till två workshopar för att vidareutveckla det förslag på högre utbildning som förstudien Högre utbildning i Hospitality Management slutrapporterade i december 2017. Under hösten 2018 har BFUF och Visita varit i kontakt med Handelshögskolan i Stockholm samt med Stockholms universitet för att undersöka respektive lärosätes intresse för att utveckla högre utbildning för branschen.

Samverkan

BFUFs strategi är att söka samverkan med relevanta aktörer för att främja de ändamål vi har. Under 2018 har vi samverkat med bland andra bland andra Handelsrådet genom gemensamt forskningsprogram, engagerat oss i Livsmedelsstrategin genom medverkan i ett antal workshopar/seminarier och inspel till den kommande handlingsplanen. Vi har samarbetat med Riksidrottsförbundet/Centrum för idrottsevenemang för att stödja deras samling av svenska destinationers arbete med hållbara evenemang.

Kommunikation

Kommunikationsråd

BFUF och Visitas och HRFs kommunikationsansvariga samlades 14 augusti för att ta fram en strategisk kommunikationsplan för rapporten *Tillväxtbransch i förändring*.

Pressmeddelanden

Under 2018 skickades ett pressmeddelande ut den 11 september om 3,2 miljoner kronor till två forskningsprojekt.

Webbsida

Webbsidan har uppdaterats löpande under året och vi har påbörjat ett arbete med att göra sidan responsiv.

Nyhetsbrevet INVIT

BFUFs digitala nyhetsbrev INVIT har publicerats fyra gånger: i mars, juni, september och december. I december gick INVIT ut till 1875 mottagare i målgrupperna forskare, företag, branschorganisationer och offentliga aktörer. Det första INVIT i september 2014 gick till 1 000 adressater. Öppningsfrekvensen ligger stadigt på cirka 30 procent under 2018.

Rapporter

Rapport # 8 *Tillväxtbransch i förändring – prognoser för kompetensbehov inom hotell- och restaurangbranschen till år 2030* togs under våren 2018 fram i tre olika versioner (lång, sammanfattning samt sammanfattning på engelska) och trycktes även. Rapporten har kompletterats med en kort presentationsfilm som togs fram i november. Rapporterna har under 2018 bland annat presenterats:

- vid frukostseminarium den 4 juli i Almedalen
- vid möte med Visitas förtroendevalda i Göteborg den 19 september
- för Sveriges tursismutbildningars (STU:s) fortbildningsdagar den 21 september
- för förstaårsstudenterna vid Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan den 15 oktober
- Rapporten har skickats med post och introduktionsbrev till samtliga ledamöter i Närings-, Arbetsmarknads- och Utbildningsutskotten i november.

Rapport # 9 *Schweden, Schweden – forskningsstudie om hur den tyske turisten söker information om svenska besöksmål* togs fram i september 2018. Rapporten presenterades bland annat av docent Malin Zillinger under Destinationsdagarna 13 november.

Rapport #10 *Sikte mot pallen – en studie av svenska sportevenemang och deras deltagare* togs fram i december 2018. Projektet presenterades forskargruppen i maj 2018 under en workshop vid Handelshögskolan i Göteborg.

Metodhandbok för innovationer i besöksnäring togs under 2018 fram av forskare vid Karlstads universitet i det BFUF finansierade projektet *Våga ta steget mot interaktiva platsförankrade upplevelser*.

Rapportnedladdningar från nätet under 2018

År 2017 inom parentes.

• BFUF rapport #6 Morgondagens turist – Hur ska besöksnäringen bemöta e-generationen?	(1 146)	1 776
• BFUF rapport #8 Tillväxtbransch i förändring		908
• BFUF rapport #9 Schweden Schweden		557
• BFUF rapport #2_Tillväxtvärk	(639)	481
• BFUF rapport #5 Vem tänker på besöksnäringen	(1 116)	377
• BFUF rapport#7_Hur ser morgondagens hotell ut?	(535)	352
• BFUF rapport #1 Sveriges mest attraktiva bransch	(396)	345
• BFUF rapport #3 Vem tänker på besöksnäringen	(312)	247
• BFUF rapport #4, Var fungerar besöksnäringen	(189)	227
• BFUF rapport #1 Sveriges mest attraktiva bransch, eng	(260)	112
• BFUF rapport #2 Growing pains?	(189)	177
• BFUF rapport #8 A growing industry during times of change		173
• BFUF rapport #2_Tillväxtvärk, sammanfattning	(188)	155
• BFUF rapport #10 Sikte mot pallen		115
• BFUF rapport #1 Swedens most attractive		112

Nedladdning av vetenskapliga artiklar och BFUFs working papers

På hemsidan finns länkar till de vetenskapliga artiklar som publicerats inom forskningsprojekten. Nedladdningar från projekten:

- Optimizing or maximizing growth? A challenge for sustainable tourism, *Nyckelindikatorer för betalningsvilja/turismflexibilitet*, Lunds universitet, Stefan Gössling, m fl, (307) 538 ggr
- Location of leisure: the New Economic Geography of leisure services, Özge Öner och Johan Klaesson, *Framgångsfaktorer för besöksnäringens kluster*, *Internationella Handelshögskolan i Jönköping*, (314) 365 ggr
- Hotel innovations, non-financial performance and sustainable human resource management, *Hotell som innovativa arbetsplatser*, *Handelshögskolan, Göteborgs universitet*, Wajda Wikhamn, John Armbrecht m fl, (283) 354 ggr
- BFUF working paper #5, The Sustainability of Eventful Cities: Concepts, Challenges, and Principles, *Donald Getz*, (224) 276 ggr
- High-growth firms: Not so vital after all? Sven-Olov Daunfeldt, Daniel Halvarsson, Oana Mihaescu, *Besöksnäringens snabbväxare*, *HUI*, (197) 206 ggr
- Community Formation and Sense of Place – Seasonal Tourism Workers in Rural Sweden, *Rörlighet och karriärvägar i den svenska besöksnäringen*, *Högskolan Dalarna, Tema turism*, Maria Thulemark, (193) 183 ggr
- Are High-Growth Firms Overrepresented in High-tech Industries? *Besöksnäringens snabbväxare*, *HUI*, Sven-Olov Daunfeldt, Niklas Elert, Dan Johansson, (171) 174 ggr
- Swedish Hospitality Industry Clusters, *Framgångsfaktorer för besöksnäringens kluster*, *Internationella Handelshögskolan i Jönköping*, Charlotta Mellander, Johan Klaesson, Özge Öner, (129) 128 ggr
- The innovation of things in hotels, Anne-Mette Hjalager, professor, University of Southern Denmark, BFUF Article, Hur ser morgondagens hotell ut, 120 ggr
- Måltidsforskningsinventering, När blir maten värd en resa? *Högskolan i Borås, Lunds universitet*, Karin M Ekström, Håkan Jönsson, (159) 117 ggr
- Are unemployed immigrants more likely to be hired by high-growth firms?, Sven-Olov Daunfeldt, Dan Johansson, Hans Seerar Westerberg, *HUI Research, Besöksnäringens snabbväxare, HUI*, 114 ggr
- Innovationer inom besöksnäringen, Mikaela Backman, Johan Klaesson och Özge Öner, *Framgångsfaktorer för besöksnäringens kluster*, *Internationella Handelshögskolan i Jönköping*, 111 ggr